Nr 6

Skatteutskottets betänkande i anledning av motioner angående skattelättnader för fiskare på avlägsna fiskeplatser.

Motionerna

I detta betänkande behandlas

motionen 1972: 413 av herrar Elmstedt (c) och Larsson i Borrby (c) vari hemställs

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär skyndsam utredning i syfte att uppnå skattelättnader för fiskare som under stora delar av året utövar sin verksamhet på avlägsna fiskeplatser;

motionen 1972:893 av herr Åberg m. fl. (fp, m) vari hemställs

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t föreslår att den kommande skatteutredningen får i uppdrag att utarbeta bestämmelser i syfte att uppnå skattelättnad för fiskare som utövar sin verksamhet på avlägsna fiskeplatser.

Gällande bestämmelser m. m.

Skattelagstiftningen innehåller inga särbestämmelser för beskattning av fiskare. Inkomsten – såväl av båt- och redskapslott som av manslott – beskattas som inkomst av rörelse, och förordningen (1958:295) om sjömansskatt är inte tillämplig. Inte heller den som är anställd på fiskefartyg skall erlägga sjömansskatt utan inkomstskatt i vanlig ordning.

I några av de länsanvisningar, som utfärdas i länen till ledning för taxeringsnämndernas verksamhet, har intagits vissa normer för inkomstberäkningen. Enligt anvisningarna till ledning för 1972 års taxering i Göteborgs och Bohus län skall sålunda värdet av hushållsfisk vid yrkesfiske i regel beräknas till 210 kr. per person. Fiskare, som på grund av sitt arbete under längre tidsperioder nödgas vistas utom hemorten och som gör sannolikt att han haft merutgift för proviant, telefonsamtal m. m. och för rensknivar, skyddshandskar osv., kan medges avdrag för sådana utgifter med skäligt belopp, dock högst 900 kr. om ej annat visas. Yrkesfiskare, som tillämpar planenlig avskrivning, får avdrag för värdeminskning av fiskefartyg med 10 % av anskaffningskostnaden.

Den som har inkomst av rörelse skall i princip erlägga preliminär B-skatt. Centrala uppbördsnämnden medgav emellertid 1961 viss frivillig försöksverksamhet med preliminär A-skatt för fiskare, och centrala folkbokförings- och uppbördsnämnden beslöt 1967 (CFU 1967:7) godkänna

en utvidgning av denna försöksverksamhet till att omfatta fiskelag inom Hallands län och Göteborgs och Bohus län. De fiskelag som vill delta i verksamheten utser en särskild kassör, som gör erforderliga avdrag för preliminär och kvarstående skatt och redovisar skatten till statsverket.

Som anförts tidigare skall sjömansskatt inte utgå för inkomst av fiske. Sjömansskatt skall nämligen erläggas endast av den som i redarens tjänst är anställd ombord på svenskt handelsfartyg med en bruttodräktighet av minst 100 registerton i fart mellan svensk och utländsk hamn eller mellan svenska hamnar utomskärs vid kusterna. För sjömansskatten, som utgör en definitiv källskatt, finns två tabeller, av vilka den ena gäller vid s. k. närfart (linjefart på i huvudsak Östersjön, Skagerack och Kattegatt), och den andra vid övrig fart, s. k. fjärrfart. Dessa tabeller är uppgjorda med utgångspunkt från källskattetabellen för beräkning av preliminär A-skatt vid en utdebitering av kommunal skatt med f. n. 20 kr. Denna skattetabell har dock omarbetats i vissa hänseenden. Bl. a. tillgodoräknas sjömännen schablonavdrag för kostnader för intäkternas förvärvande med för helt år räknat 500 kr. vid närfart och 1 000 kr. vid fjärrfart samt för försäkringspremier med 250 kr., och dessa schablonavdrag är inarbetade i tabellerna. Vidare har den enligt den omräknade källskattetabellen utgående skatten reducerats med visst belopp per månad, vilket i regel utgör 50 kr. vid närfart och 150 kr. vid fjärrfart. Sjömansskatten blir därför genomgående lägre än vanlig inkomstskatt, om sjöinkomsten hänför sig till hela året.

Motiveringen för lagstiftningen om sjömansskatt var bl. a. att sjömän hade svårt att fullgöra sin deklarationsplikt och att särskilda skäl talade för lättnader i beskattning av de sjömän som arbetade fjärran från hemlandet och dess välfärdsanordningar. Man hänvisade också till att andra länder accepterat en förmånligare beskattning av sjömän, vilket medfört att svenskt sjöfolk i allt större utsträckning tagit anställning ombord på utländska fartyg eller i land.

Vid behandlingen av motioner om skattelättnader för fiskare på avlägsna fiskeplatser anförde skatteutskottet vid föregående års höstriksdag (SkU 1971:54) bl. a. att samhällets stöd till fiskerinäringen hittills inte ansetts böra få form av skattepreferenser och att 1969 års riksdag beslutat om särskilda stödåtgärder för fisket. Utskottet åberopade att bevillningsutskottet tidigare avstyrkt bifall till motionsyrkanden om skattelättnader för fiskare, eftersom det stred mot principerna för beskattningen att införa särbestämmelser för en viss yrkeskategori. Skatteutskottet delade bevillningsutskottets uppfattning att – i den mån en ändring av nu tillämpade normer för beräkning av omkostnadsavdrag kunde anses påkallad – detta borde ske inom ramen för nu gällande lagstiftning och genom av vederbörande myndigheter utfärdade anvisningar. Utskottet avstyrkte motionerna, och betänkandet godkändes av riksdagen.

Utskottet

De förevarande motionsyrkandena om lättnader i inkomstbeskattningen av fiskare som utövar sin verksamhet på avlägsna fiskeplatser grundar sig bl. a. på en jämförelse med beskattningen av sjömän i fjärrfart och med vissa skattelättnader för fiskare i Norge. I motionen 1972: 413 anförs vidare att yrkesfiskare har att brottas med ekonomiska och andra svårigheter.

Utskottet vill framhålla att fiskare enligt principerna för inkomstbeskattningen givetvis är berättigade till avdrag för de speciella omkostnader som är förenade med verksamheten. Vid planenlig avskrivning av fiskefartyg m. m. medges i allmänhet avdrag med 10 % av anskaffningskostnaden. Till avdragsgill omkostnad hänförs även ökade levnadskostnader för dem som fiskar på avlägsna fiskeplatser. I Göteborgs och Bohus län medges exempelvis avdrag för sådana och vissa andra mindre utgifter med skäligt belopp upp till 900 kr., eller med det högre belopp som kan styrkas.

Som anförs i motionerna medför reglerna om sjömansskatt i allmänhet vissa fördelar för sjömännen. Vid en jämförelse med sjömansskatten bör emellertid uppmärksammas att sjömansskatten är en definitiv källskatt, och att de omkostnadsavdrag som inarbetats i sjömansskattetabellerna inte tillåter avvikelser i det enskilda fallet. Dessa förhållanden medför med nödvändighet tämligen generösa schabloner bl. a. för att undvika att sjömansskatten i det enskilda fallet kan bli högre än om inkomsten beskattas enligt vanliga regler. Eftersom definitiv källskatt av olika skäl inte kan komma i fråga för fiskare, kan en jämförelse med sjömansskatten inte åberopas som skäl för särskilda skattelättnader för dessa näringsutövare.

Som skatteutskottet anförde vid 1971 års höstriksdag i samband med behandlingen av motsvarande yrkanden bör samhällets stödåtgärder i allmänhet inte ges i form av skattepreferenser. De nu ifrågavarande motionerna innehåller inga nya synpunkter på frågan. Utskottet vidhåller sin tidigare ståndpunkt och avstyrker således motionerna.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår
1. motionen 1972: 413
2. motionen 1972: 893.

Stockholm den 22 februari 1972

På skatteutskottets vägnar

ERIK BRANDT

Närvarande: herrar Brandt (s), Magnusson i Borås (m), Engkvist (s), fruar Nettelbrandt*(fp), Holmqvist (s), herrar Kristenson*(s), Josefson i Arrie (c), Wärnberg (s), Carlstein (s), Sundkvist (c), Nilsson i Trobro* (m), Stadling (s), Westberg i Hofors (s), Hörberg (fp) och Björk i Gävle (c).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

av herr Magnusson i Borås (m), fru Nettelbrandt (fp), herrar Josefson i Arrie (c), Sundkvist (c), Nilsson i Trobro (m), Hörberg (fp) och Björk i Gävle (c), vilka – under åberopande av innehållet i motionerna – ansett att utskottet under punkt 1 och 2 bort hemställa

att riksdagen med anledning av motionerna 1972:413 och 1972:893 i skrivelse till Kungl. Maj:t begär skyndsam utredning i syfte att få till stånd skattelättnad för fiskare som utövar sin verksamhet på avlägsna fiskeplatser.

Göteborgs Offsettryckeri AB 72 1141 S